

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 3ης Ιουνίου 2021 *

«Προσφυγή ακυρώσεως – Άρθρο 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ – Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με πρόταση να κληθεί το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να διαπιστώσει την ύπαρξη σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης των αξιών στις οποίες θεμελιώνεται η Ένωση – Άρθρα 263 και 269 ΣΛΕΕ – Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου – Παραδεκτό της προσφυγής – Πράξη δεκτική προσφυγής – Άρθρο 354 ΣΛΕΕ – Κανόνες καταμέτρησης των ψήφων στο Κοινοβούλιο – Κανονισμός του Κοινοβουλίου – Άρθρο 178, παράγραφος 3 – Έννοια των “ψηφισάντων” – Αποχές – Αρχές της ασφάλειας δικαίου και της ίσης μεταχείρισης, δημοκρατική αρχή και αρχή της καλόπιστης συνεργασίας»

Στην υπόθεση C-650/18,

με αντικείμενο προσφυγή ακυρώσεως δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, η οποία ασκήθηκε στις 17 Οκτωβρίου 2018,

Ουγγαρία, εκπροσωπούμενη αρχικώς από τους M. Z. Fehér και G. Tornyai και την Zs. Wagner και στη συνέχεια από τον M. Z. Fehér,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από:

τη **Δημοκρατία της Πολωνίας**, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,

παρεμβαίνουσα,

κατά

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκπροσωπούμενου από τους F. Drexler, N. Görlitz και T. Lukácsi,

καθού,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, Αντιπρόεδρο, J.-C. Bonichot, M. Βηλαρά, E. Regan, L. Bay Larsen και A. Kumin, προέδρους τμήματος, T. von Danwitz, C. Toader, M. Safjan, D. Šváby, S. Rodin, K. Jürimäe, K. Λυκούργο (εισηγητή) και I. Jarukaitis, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ουγγρική.

γενικός εισαγγελέας: M. Bobek

γραμματέας: R. Šereš, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησης της 29ης Ιουνίου 2020,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 3ης Δεκεμβρίου 2020,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με το δικόγραφο της προσφυγής της, η Ουγγαρία ζητεί την ακύρωση του ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 12ης Σεπτεμβρίου 2018, σχετικά με πρόταση να κληθεί το Συμβούλιο να διαπιστώσει, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1 [ΣΕΕ], την ύπαρξη σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης από την Ουγγαρία των αξιών στις οποίες θεμελιώνεται η Ένωση [(2017/2131(INL))] (ΕΕ 2019, C 433, σ. 66, στο εξής: προσβαλλόμενο ψήφισμα).

Το νομικό πλαίσιο

Η διαδικασία του άρθρου 7 ΣΕΕ

- 2 Το άρθρο 7 ΣΕΕ προβλέπει τα εξής:

«1. Το Συμβούλιο δύναται, βάσει αιτιολογημένης προτάσεως του ενός τρίτου των κρατών μελών, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αποφασίζοντας με την πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων των μελών του και κατόπιν της έγκρισης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, να διαπιστώσει την ύπαρξη σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης από κράτος μέλος των αξιών του άρθρου 2. Το Συμβούλιο, προτού προβεί στη διαπίστωση αυτή, ακούει το εν λόγω κράτος μέλος και δύναται, αποφασίζοντας με την ίδια διαδικασία, να του απευθύνει συστάσεις.

Το Συμβούλιο επαληθεύει τακτικά ότι εξακολουθούν να ισχύουν οι λόγοι που οδήγησαν στη διαπίστωση αυτή.

2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση του ενός τρίτου των κρατών μελών ή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και αφού λάβει την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, δύναται να διαπιστώσει την ύπαρξη σοβαρής και διαρκούς παραβίασης από κράτος μέλος των αξιών του άρθρου 2, αφού καλέσει το εν λόγω κράτος μέλος να υποβάλει τις παρατηρήσεις του.

3. Εφόσον γίνει η αναφερόμενη στην παράγραφο 2 διαπίστωση, το Συμβούλιο δύναται να αποφασίζει, με ειδική πλειοψηφία, την αναστολή ορισμένων δικαιωμάτων τα οποία απορρέουν από την εφαρμογή των Συνθηκών ως προς το εν λόγω κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων ψήφου του αντιπροσώπου της κυβέρνησης αυτού του κράτους μέλους στο Συμβούλιο. Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, το Συμβούλιο λαμβάνει υπόψη τις πιθανές

συνέπειες μιας τέτοιας αναστολής στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις φυσικών και νομικών προσώπων.

Οι υποχρεώσεις του εν λόγω κράτους μέλους, δυνάμει των Συνθηκών, εξακολουθούν, εντούτοις, να δεσμεύουν αυτό το κράτος μέλος.

4. Το Συμβούλιο δύναται να αποφασίσει, εν συνεχεία, με ειδική πλειοψηφία, να μεταβάλει ή να ανακαλέσει μέτρα που έχουν ληφθεί σύμφωνα με την παράγραφο 3, ανάλογα με τις μεταβολές της καταστάσεως, η οποία οδήγησε στην επιβολή τους.

5. Ο τρόπος ψηφοφορίας που, για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, εφαρμόζεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και στο Συμβούλιο καθορίζεται στο άρθρο 354 [ΣΛΕΕ].»

3 Το άρθρο 354 ΣΛΕΕ ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του άρθρου 7 [ΣΕΕ] όσον αφορά την αναστολή ορισμένων δικαιωμάτων που απορρέουν από την ιδιότητα μέλους της Ένωσης, το μέλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ή του Συμβουλίου που αντιπροσωπεύει το εν λόγω κράτος μέλος δεν συμμετέχει στη ψηφοφορία και το εν λόγω κράτος μέλος δεν λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό του ενός τρίτου ή των τεσσάρων πέμπτων των κρατών μελών που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του εν λόγω άρθρου. Τυχόν αποχή παρόντων ή αντιπροσωπευόμενων μελών δεν εμποδίζει την έκδοση των αποφάσεων της παραγράφου 2 του εν λόγω άρθρου.

Για την έκδοση των αποφάσεων που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφοι 3 και 4, [ΣΕΕ], η ειδική πλειοψηφία ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 238, παράγραφος 3, σημείο β) της παρούσας Συνθήκης.

Όταν, ύστερα από απόφαση αναστολής των δικαιωμάτων ψήφου που έχει εκδοθεί σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 7 [ΣΕΕ], το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία βασιζόμενο σε διάταξη των Συνθηκών, αυτή η ειδική πλειοψηφία ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 238, παράγραφος 3, στοιχείο β) της παρούσας Συνθήκης, ή, εάν το Συμβούλιο ενεργεί μετά από πρόταση της Επιτροπής ή του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, σύμφωνα με το άρθρο 238, παράγραφος 3, σημείο α).

Για τους σκοπούς του άρθρου 7 [ΣΕΕ], το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει με την πλειοψηφία των δύο τρίτων των ψηφισάντων, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία των μελών που το απαρτίζουν.»

Ο δικαστικός έλεγχος

4 Κατά το άρθρο 263, πρώτο και έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ:

«Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ελέγχει τη νομιμότητα των νομοθετικών πράξεων, πράξεων του Συμβουλίου, της Επιτροπής, και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, εκτός των συστάσεων και γνωμών, και των πράξεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που παράγουν νομικά αποτελέσματα έναντι τρίτων. Ελέγχει επίσης τη νομιμότητα των πράξεων των λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης που προορίζονται να παράγουν έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων.

[...]

Οι προσφυγές που προβλέπονται στο παρόν άρθρο ασκούνται εντός δύο μηνών, υπολογιζομένων, κατά περίπτωση, από τη δημοσίευση της πράξεως, την κοινοποίησή της στον προσφεύγοντα ή, ελλείψει δημοσίευσως ή κοινοποίησεως, από την ημέρα κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώση της πράξεως.»

5 Κατά το άρθρο 269 ΣΛΕΕ:

«Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται για τη νομιμότητα πράξης που εκδίδεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ή το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 7 [ΣΕΕ] μόνο μετά από αίτημα του κράτους μέλους που αποτέλεσε αντικείμενο διαπίστωσης εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ή του Συμβουλίου και μόνο όσον αφορά την τήρηση των διαδικαστικών επιταγών του άρθρου αυτού.

Το αίτημα αυτό πρέπει να υποβάλλεται εντός προθεσμίας ενός μηνός από την εν λόγω διαπίστωση. Το Δικαστήριο αποφαινεται εντός προθεσμίας ενός μηνός από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος.»

Το πρωτόκολλο (αριθ. 24)

6 Το άρθρο μόνο του πρωτοκόλλου (αριθ. 24) για το άσυλο των υπηκόων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης [ΕΕ 2010, C 83, σ. 305, στο εξής: πρωτόκολλο (αριθ. 24)] ορίζει τα εξής:

«Δεδομένου του επιπέδου προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα κράτη μέλη θεωρούνται ότι συνιστούν έναντι αλλήλων ασφαλείς χώρες καταγωγής, για όλα τα νομικά και πρακτικά ζητήματα σχετικά με τις υποθέσεις ασύλου. Συνεπώς, οποιαδήποτε αίτηση ασύλου υποβαλλόμενη από υπήκοο κράτους μέλους μπορεί να ληφθεί υπόψη ή να κηρυχθεί παραδεκτή σε διαδικασία άλλου κράτους μέλους μόνον στις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

β) εάν κινήθηκε η διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1 [ΣΕΕ] και μέχρις ότου το Συμβούλιο ή, ενδεχομένως, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, λάβει σχετική απόφαση, όσον αφορά το κράτος μέλος του οποίου ο αιτών είναι υπήκοος,

[...]».

Ο Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

7 Το άρθρο 178, παράγραφος 3, του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο έγκρισης του προσβαλλόμενου ψηφίσματος (στο εξής: Κανονισμός), όριζε τα εξής:

«Για την έγκριση ή την απόρριψη κειμένου υπολογίζονται μόνο οι ψήφοι “υπέρ” και “κατά”, εκτός από τις περιπτώσεις για τις οποίες οι Συνθήκες προβλέπουν ειδική πλειοψηφία.»

8 Το άρθρο 226, παράγραφος 1, του Κανονισμού όριζε τα εξής:

«Εάν προκύψουν αμφιβολίες σχετικά με την εφαρμογή ή ερμηνεία του παρόντος Κανονισμού, ο Πρόεδρος μπορεί να παραπέμψει το ζήτημα προς εξέταση στην αρμόδια επιτροπή.

Οι πρόεδροι των επιτροπών δύνανται να πράξουν ομοίως εφόσον οι αμφιβολίες προκύψουν κατά τις εργασίες της επιτροπής και σχετίζονται προς αυτές.»

- 9 Από το παράρτημα V, τμήμα XVIII, σημείο 8, του Κανονισμού προκύπτει ότι η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων του Κοινοβουλίου είναι αρμόδια για την ερμηνεία του Κανονισμού αυτού.

Ιστορικό της διαφοράς

- 10 Με ψήφισμα της 17ης Μαΐου 2017 σχετικά με την κατάσταση στην Ουγγαρία [2017/2656 (RSP)] (ΕΕ 2018, C 307, σ. 75), το Κοινοβούλιο ανέθεσε στην Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων του Κοινοβουλίου να συντάξει ειδική έκθεση σχετικά με το εν λόγω κράτος μέλος με στόχο τη διεξαγωγή ψηφοφορίας στην ολομέλεια επί αιτιολογημένης πρότασης η οποία θα καλούσε το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ενεργήσει σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ. Η έκθεση υιοθετήθηκε στις 25 Ιουνίου 2018.
- 11 Με έγγραφο της 10ης Σεπτεμβρίου 2018, ο μόνιμος αντιπρόσωπος της Ουγγαρίας στην Ένωση ενημέρωσε τον Γενικό Γραμματέα του Κοινοβουλίου για τη θέση της Ουγγρικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με την οποία οι αποχές έπρεπε να ληφθούν υπόψη κατά την ψηφοφορία επί του προσβαλλόμενου ψηφίσματος, σύμφωνα με το άρθρο 354 ΣΛΕΕ και με το άρθρο 178, παράγραφος 3, του Κανονισμού, και ζήτησε να ενημερωθούν σχετικά τα μέλη του Κοινοβουλίου.
- 12 Στις 10 Σεπτεμβρίου 2018, ο αναπληρωτής γενικός γραμματέας του Κοινοβουλίου ενημέρωσε τους βουλευτές με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ότι, στο πλαίσιο του υπολογισμού των ψηφισάντων, επρόκειτο να ληφθούν υπόψη μόνον οι ψήφοι υπέρ και κατά της έγκρισης του ψηφίσματος, αποκλεισμένων των αποχών.
- 13 Στις 12 Σεπτεμβρίου 2018, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προέβη σε ψηφοφορία επί του προσβαλλόμενου ψηφίσματος. 448 μέλη υπερψήφισαν το ψήφισμα αυτό, 197 μέλη το καταψήφισαν και 48 μέλη απείχαν. Μετά την ψηφοφορία, ο ασκών την προεδρία της συνεδρίασης ανακοίνωσε την έγκριση του προσβαλλόμενου ψηφίσματος.

Τα αιτήματα των διαδίκων και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

- 14 Η Ουγγαρία ζητεί από το Δικαστήριο:
- να ακυρώσει το προσβαλλόμενο ψήφισμα και
 - να καταδικάσει το Κοινοβούλιο στα δικαστικά έξοδα.
- 15 Το Κοινοβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή ως προδήλως απαράδεκτη ή, επικουρικής, ως αβάσιμη και
 - να καταδικάσει την Ουγγαρία στα δικαστικά έξοδα.

- 16 Η Ουγγαρία ζήτησε από το Δικαστήριο την εκδίκαση της υπόθεσης από το τμήμα μείζονος συνθέσεως, σύμφωνα με το άρθρο 16, τρίτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 17 Με τη διάταξη της 14ης Μαΐου 2019, Ουγγαρία κατά Κοινοβουλίου (C-650/18, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2019:438), το Δικαστήριο διέταξε να αφαιρεθεί από τη δικογραφία η γνωμοδότηση της νομικής υπηρεσίας του Κοινοβουλίου, η οποία περιλαμβάνεται στο παράρτημα 5 του δικογράφου της προσφυγής της Ουγγαρίας, και απέρριψε το αίτημα προσκόμισης εγγράφου που είχε υποβάλει το εν λόγω κράτος μέλος.
- 18 Με απόφαση της 22ας Μαΐου 2019, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου επέτρεψε στη Δημοκρατία της Πολωνίας να παρέμβει υπέρ της Ουγγαρίας.

Επί της προσφυγής

Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου και επί του παραδεκτού της προσφυγής

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 19 Το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι η υπό κρίση προσφυγή ακυρώσεως είναι απαράδεκτη, επειδή από το άρθρο 269 ΣΛΕΕ και, επικουρικώς, από το άρθρο 263 ΣΛΕΕ προκύπτει ότι το προσβαλλόμενο ψήφισμα δεν μπορεί να προσβληθεί με προσφυγή.
- 20 Όσον αφορά, πρώτον, το άρθρο 269 ΣΛΕΕ, το Κοινοβούλιο ισχυρίζεται ότι από τη γραμματική ερμηνεία της προκύπτει ότι η διάταξη αυτή περιορίζει την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου στην περίπτωση των οριστικών πράξεων που εκδίδονται από το Συμβούλιο ή από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο βάσει του άρθρου 7 ΣΕΕ.
- 21 Κατά το Κοινοβούλιο, η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από το ιστορικό της θέσπισης του άρθρου 269 ΣΛΕΕ. Ειδικότερα, από την εξέλιξη των Συνθηκών προκύπτει ότι η διαδικασία του άρθρου 7 ΣΕΕ σταδιακά και μόνον υπήχθη σε κάποιου βαθμού έλεγχο του Δικαστηρίου. Ως εκ τούτου, οι πράξεις που εκδίδονται βάσει της τελευταίας αυτής διάταξης και δεν εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του άρθρου 269 ΣΛΕΕ εξακολουθούν να εμπίπτουν στην «πολιτική σφαίρα» των Συνθηκών, η οποία δεν υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο.
- 22 Εξάλλου, το άρθρο 269 ΣΛΕΕ πρέπει να θεωρηθεί *lex specialis* σε σχέση με το άρθρο 263 ΣΛΕΕ και ανήκει σε μια σειρά διατάξεων οι οποίες, όπως τα άρθρα 271, 275 και 276 ΣΛΕΕ, προβλέπουν περιορισμένη δυνατότητα δικαστικού ελέγχου, σε συγκεκριμένους τομείς καθορισμένους εκ των προτέρων.
- 23 Επιπλέον, κατά το Κοινοβούλιο πάντοτε, θα ήταν ανακόλουθο να εκφεύγουν κατ' ουσίαν, δυνάμει του άρθρου 269 ΣΛΕΕ, οιοδήποτε δικαστικού ελέγχου, με εξαίρεση τις διαδικαστικές πτυχές τους, οι διαπιστώσεις του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, οι οποίες μνημονεύονται ρητώς στο άρθρο 269 ΣΛΕΕ και μπορούν να έχουν σοβαρές συνέπειες για το κράτος μέλος το οποίο αφορούν, και να υπόκειται σε πλήρη δικαστικό έλεγχο μια απλή πρόταση για την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 7 ΣΕΕ.

- 24 Δεύτερον, το Κοινοβούλιο φρονεί ότι η προσφυγή, ακόμη και αν υποτεθεί ότι πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, είναι απαράδεκτη για τον λόγο ότι το προσβαλλόμενο ψήφισμα δεν εμφανίζει τα χαρακτηριστικά «πράξης δεκτικής προσφυγής», κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου του άρθρου αυτού.
- 25 Ειδικότερα, το ψήφισμα αυτό δεν συνεπάγεται καμία μεταβολή της νομικής κατάστασης της Ουγγαρίας, καθώς πρόκειται απλώς να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 7 ΣΕΕ, χωρίς να δεσμεύει το Συμβούλιο ως προς τη διαπίστωση στην οποία δύναται να καταλήξει. Επιπλέον, ακόμη και αν η έγκριση του εν λόγω ψηφίσματος παρείχε στους Ούγγρους υπηκόους τη δυνατότητα να υποβάλουν αίτηση ασύλου σε άλλο κράτος μέλος, δυνάμει του άρθρου μόνου, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου (αριθ. 24), η δυνατότητα αυτή δεν θα είχε επιζήμια αποτελέσματα ούτε για τους εν λόγω υπηκόους ή για οποιονδήποτε άλλο πολίτη της Ένωσης ούτε για την ίδια την Ουγγαρία.
- 26 Εξάλλου, με την απόφασή του της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), το Δικαστήριο έκρινε μόνον ότι οι πληροφορίες σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά, οι οποίες περιλαμβάνονται σε αιτιολογημένη πρόταση που έχει εκδοθεί σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ, αποτελούν στοιχείο ιδιαιτέρως σημαντικό όταν πρόκειται να εκτιμηθεί, κατά τρόπο αφηρημένο, αν υφίσταται πραγματικός κίνδυνος προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο κράτος μέλος έκδοσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Επομένως, από την απόφαση αυτή δεν μπορεί να συναχθεί ότι τέτοιες προτάσεις παράγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα.
- 27 Επιπλέον, κατά το Κοινοβούλιο, το προσβαλλόμενο ψήφισμα πρέπει να θεωρηθεί ως ενδιάμεση πράξη, στο μέτρο που δεν καθορίζει την οριστική θέση του Κοινοβουλίου. Μόνον, όμως, τα ενδιάμεσα μέτρα που παράγουν άμεσα, βέβαια και αρκούντως δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο άμεσου δικαστικού ελέγχου και το προσβαλλόμενο ψήφισμα δεν παράγει τέτοια αποτελέσματα.
- 28 Η Ουγγαρία, υποστηριζόμενη από τη Δημοκρατία της Πολωνίας, ισχυρίζεται ότι η προσφυγή είναι παραδεκτή επειδή το προσβαλλόμενο ψήφισμα αποτελεί πράξη δεκτική προσφυγής, κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, λαμβανομένων υπόψη των αποτελεσμάτων που παράγει, ιδίως δυνάμει του άρθρου μόνου, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου (αριθ. 24), και των συμπερασμάτων που απορρέουν από την απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Πλημμέλειες του δικαστικού συστήματος) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586). Εξάλλου, το άρθρο 269 ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνεύεται στενά και δεν στερεί από το Δικαστήριο την αρμοδιότητά του να επιληφθεί της προσφυγής.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 29 Κατά πρώτον, πρέπει να εξεταστεί αν, όπως υποστηρίζει το Κοινοβούλιο, το Δικαστήριο είναι, βάσει του άρθρου 269 ΣΛΕΕ, αναρμόδιο να εκδικάσει την υπό κρίση προσφυγή.
- 30 Επισημαίνεται συναφώς, πρώτον, ότι, σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται για τη νομιμότητα πράξης που εκδίδεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ή το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 7 ΣΕΕ μόνον μετά από αίτημα του κράτους μέλους που αποτέλεσε αντικείμενο διαπίστωσης εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ή του Συμβουλίου και μόνο όσον αφορά την τήρηση των διαδικαστικών επιταγών του εν λόγω άρθρου 7 ΣΕΕ. Επιπλέον, το αίτημα αυτό πρέπει να υποβάλλεται εντός προθεσμίας ενός μηνός από την εν λόγω διαπίστωση.

- 31 Το άρθρο 269 ΣΛΕΕ, καθόσον εξαρτά τη δυνατότητα της άσκησης προσφυγής ακυρώσεως κατά των πράξεων που εκδίδει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ή το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 7 ΣΕΕ από προϋποθέσεις αυστηρότερες εκείνων που επιβάλλει το άρθρο 263 ΣΛΕΕ, συνεπάγεται περιορισμό της γενικής αρμοδιότητας που απονέμει το άρθρο αυτό στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου να ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων των θεσμικών οργάνων της Ένωσης και, ως εκ τούτου, πρέπει να ερμηνεύεται στενά (βλ. κατ' αναλογία απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Η κατά Συμβουλίου κ.λπ., C-455/14 P, EU:C:2016:569, σκέψη 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 32 Δεύτερον, παρατηρείται ότι το άρθρο 269 ΣΛΕΕ αναφέρεται μόνον στις πράξεις του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που εκδίδονται στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 7 ΣΕΕ. Δεν μνημονεύονται στο άρθρο 269 τα ψηφίσματα του Κοινοβουλίου, τα οποία εκδίδονται βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ.
- 33 Ως εκ τούτου, από το γράμμα του άρθρου 269 ΣΛΕΕ συνάγεται ότι οι συντάκτες των Συνθηκών δεν είχαν την πρόθεση να αποκλείσουν πράξεις όπως το προσβαλλόμενο ψήφισμα από τη γενική αρμοδιότητα που το άρθρο 263 ΣΛΕΕ αναγνωρίζει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων των θεσμικών οργάνων της Ένωσης.
- 34 Εξάλλου, μια τέτοια ερμηνεία του άρθρου 269 ΣΛΕΕ συμβάλλει στην τήρηση της αρχής σύμφωνα με την οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί Ένωση δικαίου που έχει καθιερώσει πλήρες σύστημα ενδίκων βοηθημάτων και διαδικασιών με το οποίο ανατίθεται στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο έλεγχος της νομιμότητας των πράξεων των θεσμικών οργάνων της Ένωσης (πρβλ. αποφάσεις της 23ης Απριλίου 1986, Κόμμα Οικολόγων «Les Verts» κατά Κοινοβουλίου, 294/83, EU:C:1986:166, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψη 66 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 5ης Νοεμβρίου 2019, ΕΚΤ κ.λπ. κατά Trasta Komercbanka κ.λπ., C-663/17 P, C-665/17 P και C-669/17 P, EU:C:2019:923, σκέψη 54).
- 35 Σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει το Κοινοβούλιο, το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 269 ΣΛΕΕ. Πράγματι, αρκεί η επισήμανση ότι τα άρθρα 271, 275 και 276 ΣΛΕΕ, με τα οποία συγκρίνει το Κοινοβούλιο το εν λόγω άρθρο 269, δεν στερούν από το Δικαστήριο οποιαδήποτε αρμοδιότητα να ελέγχει, δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, τη νομιμότητα των πράξεων της Ένωσης στις οποίες αυτά αναφέρονται και, εν πάση περιπτώσει, αφορούν τομείς εντελώς ξένους προς τη διαδικασία του άρθρου 7 ΣΕΕ. Εξάλλου, η διατύπωση των εν λόγω άρθρων 271, 275 και 276 ΣΛΕΕ διαφέρει ουσιωδώς από εκείνη του άρθρου 269 ΣΛΕΕ και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να αντληθεί από τα άρθρα αυτά κανένα χρήσιμο συμπέρασμα για την ερμηνεία του τελευταίου αυτού άρθρου.
- 36 Επομένως, το άρθρο 269 ΣΛΕΕ δεν αποκλείει την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να επιληφθεί της υπό κρίση προσφυγής.
- 37 Κατά δεύτερον, όσον αφορά το παραδεκτό της προσφυγής αυτής, κατά πάγια νομολογία, αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως κατά το άρθρο 263 ΣΛΕΕ μπορούν να αποτελέσουν όλες οι θεσπιζόμενες από τα θεσμικά όργανα διατάξεις, ανεξαρτήτως του είδους τους, οι οποίες αποσκοπούν στην παραγωγή δεσμευτικών έννομων αποτελεσμάτων (αποφάσεις της 26ης Μαρτίου 2019, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-621/16 P, EU:C:2019:251, σκέψη 44, και της 9ης Ιουλίου 2020, Τσεχική Δημοκρατία κατά Επιτροπής, C-575/18 P, EU:C:2020:530, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 38 Προκειμένου να διαπιστωθεί αν μια πράξη παράγει τέτοια αποτελέσματα και είναι, ως εκ τούτου, δεκτική προσφυγής ακυρώσεως δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, πρέπει να εξετάζεται η ουσία της και να εκτιμώνται τα αποτελέσματα αυτά με γνώμονα αντικειμενικά κριτήρια, όπως το περιεχόμενο της ίδιας της πράξης, λαμβανομένων ενδεχομένως υπόψη του πλαισίου εντός του οποίου εκδόθηκε και των εξουσιών του θεσμικού οργάνου που την εξέδωσε (απόφαση της 9ης Ιουλίου 2020, Τσεχική Δημοκρατία κατά Επιτροπής, C-575/18 P, EU:C:2020:530, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 39 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι η έγκριση του προσβαλλόμενου ψηφίσματος κινεί τη διαδικασία του άρθρου 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ. Βάσει δε του άρθρου μόνου, στοιχείο β', του πρωτοκόλλου (αριθ. 24), αφ' ης στιγμής κινηθεί η διαδικασία αυτή και ενόσω το Συμβούλιο ή το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν έχει λάβει απόφαση έναντι του κράτους μέλους το οποίο αυτή αφορά, άλλο κράτος μέλος μπορεί, κατά παρέκκλιση από τον βασικό κανόνα που εισάγει το εν λόγω άρθρο μόνο, να λάβει υπόψη ή να κρίνει παραδεκτή προς εξέταση κάθε αίτηση ασύλου που υποβάλλεται από υπήκοο του κράτους μέλους το οποίο αφορά η διαδικασία αυτή.
- 40 Επομένως, η έγκριση του προσβαλλόμενου ψηφίσματος έχει ως άμεσο αποτέλεσμα την άρση της απαγόρευσης που επιβάλλεται κατ' αρχήν στα κράτη μέλη να λαμβάνουν υπόψη ή να κρίνουν παραδεκτή προς εξέταση αίτηση ασύλου που έχει υποβληθεί από Ούγγρο υπήκοο. Κατά συνέπεια, το ψήφισμα αυτό επιφέρει μεταβολές στην κατάσταση της Ουγγαρίας, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών, στον τομέα του δικαιώματος ασύλου.
- 41 Ως εκ τούτου, το προσβαλλόμενο ψήφισμα παράγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα από της εγκρίσεώς του και ενόσω το Συμβούλιο δεν έχει αποφανθεί επί της συνέχειας που πρέπει να δοθεί σε αυτό.
- 42 Εντούτοις, το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι το προσβαλλόμενο ψήφισμα αποτελεί ενδιάμεση πράξη η οποία εκφράζει προσωρινή θέση και δεν υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ.
- 43 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι τα ενδιάμεσα μέτρα που κατατείνουν στην προετοιμασία της τελικής απόφασης δεν συνιστούν κατ' αρχήν πράξεις δεκτικές προσφυγής ακυρώσεως (απόφαση της 15ης Μαρτίου 2017, Stichting Woonlinie κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-414/15 P, EU:C:2017:215, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 44 Εντούτοις, αφενός, τέτοιες ενδιάμεσες πράξεις αποτελούν κατ' αρχάς πράξεις που εκφράζουν προσωρινή άποψη του θεσμικού οργάνου που τις εκδίδει (πρβλ. απόφαση της 13ης Οκτωβρίου 2011, Deutsche Post και Γερμανία κατά Επιτροπής, C-463/10 P και C-475/10 P, EU:C:2011:656, σκέψη 50).
- 45 Ωστόσο, ένα ψήφισμα όπως το προσβαλλόμενο, με το οποίο το Κοινοβούλιο καλεί το Συμβούλιο να διαπιστώσει, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ, την ύπαρξη σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης των αξιών του άρθρου 2 ΣΕΕ από κράτος μέλος, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως έκφραση προσωρινής θέσης του Κοινοβουλίου, έστω και αν μια τέτοια μεταγενέστερη διαπίστωση του Συμβουλίου εξαρτάται ενδεχομένως από την προηγούμενη έγκριση του Κοινοβουλίου, βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ. Πράγματι, το Κοινοβούλιο θα κληθεί να προβεί σε έγκριση μόνον εφόσον το Συμβούλιο διαπιστώσει την ύπαρξη τέτοιου κινδύνου και, επιπλέον, η έγκριση θα αφορά πράξη η οποία θα προκύψει από την εκτίμηση του ίδιου του

Συμβουλίου σχετικά με την ύπαρξη του κινδύνου αυτού και η οποία θα μπορεί να διαφέρει από την εκτίμηση στην οποία προέβη το Κοινοβούλιο κατά την υιοθέτηση του προσβαλλόμενου ψηφίσματος.

- 46 Αφετέρου, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει επίσης ότι μια ενδιάμεση πράξη που παράγει αυτοτελή έννομα αποτελέσματα μπορεί να προσβληθεί με προσφυγή ακυρώσεως, στο μέτρο που η παρανομία την οποία ενέχει η πράξη αυτή δεν μπορεί να θεραπευθεί με προσφυγή κατά της τελικής πράξης της οποίας η ίδια αποτελεί προπαρασκευαστικό στάδιο (πρβλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 30ής Ιουνίου 1992, Ισπανία κατά Επιτροπής, C-312/90, EU:C:1992:282, σκέψεις 21 και 22, της 30ής Ιουνίου 1992, Ιταλία κατά Επιτροπής, C-47/91, EU:C:1992:284, σκέψεις 27 και 28, και της 13ης Οκτωβρίου 2011, Deutsche Post και Γερμανία κατά Επιτροπής, C-463/10 P και C-475/10 P, EU:C:2011:656, σκέψεις 53, 54 και 60).
- 47 Στην προκειμένη περίπτωση, η Ουγγαρία θα μπορούσε, βεβαίως, όπως υποστηρίζει το Κοινοβούλιο, να επικαλεστεί την έλλειψη νομιμότητας του προσβαλλόμενου ψηφίσματος προς στήριξη της προσφυγής ακυρώσεως που ενδεχομένως θα ασκούσε κατά της διαπίστωσης ότι υπάρχει σαφής κίνδυνος σοβαρής παραβίασης των αξιών της Ένωσης, διαπίστωσης στην οποία θα προέβαινε το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ, σε συνέχεια του ψηφίσματος αυτού.
- 48 Εντούτοις, πέραν του ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 100 των προτάσεών του, το Συμβούλιο δεν υποχρεούται να λάβει θέση επί του προσβαλλόμενου ψηφίσματος, τυχόν ευδοκίμηση προσφυγής για την ακύρωση της διαπίστωσης στην οποία θα προέβαινε το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ δεν θα εξάλειφε, εν πάση περιπτώσει, στο σύνολό τους τα δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα που παρήγαγε το ψήφισμα και που μνημονεύονται στη σκέψη 40 της παρούσας απόφασης.
- 49 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το προσβαλλόμενο ψήφισμα συνιστά πράξη δεκτική προσφυγής, κατά την έννοια του άρθρου 263, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.
- 50 Όσον αφορά, τέλος, τον ισχυρισμό που προβάλλεται από το Κοινοβούλιο προς στήριξη της ένστασης απαραδέκτου, σύμφωνα με τον οποίο τα έννομα αποτελέσματα του προσβαλλόμενου ψηφίσματος δεν αφορούν άμεσα την Ουγγαρία, πρέπει να προστεθεί σε όσα επισημάνθηκαν στη σκέψη 40 της παρούσας απόφασης ότι, βάσει του άρθρου 263, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, το κράτος μέλος δεν υποχρεούται, εν πάση περιπτώσει, να αποδείξει ούτε ότι η πράξη της Ένωσης της οποίας επιδιώκει την ακύρωση το αφορά άμεσα και ατομικά ούτε ότι έχει έννομο συμφέρον από την ακύρωσή της (πρβλ., ως προς το τελευταίο ζήτημα, απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2012, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, C-355/10, EU:C:2012:516, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 51 Κατά τρίτον, τούτου δοθέντος, η γενική αρμοδιότητα που αναγνωρίζει το άρθρο 263 ΣΛΕΕ στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων των θεσμικών οργάνων της Ένωσης δεν μπορεί να ερμηνεύεται κατά τρόπο που να στερεί πρακτικής αποτελεσματικότητας τον περιορισμό της γενικής αυτής αρμοδιότητας, ο οποίος προβλέπεται από το άρθρο 269 ΣΛΕΕ (βλ. κατ' αναλογία απόφαση της 1ης Ιουλίου 2010, Ponsse, C-211/10 PPU, EU:C:2010:400, σκέψη 78).

- 52 Κατά συνέπεια, όταν το άρθρο 263 ΣΛΕΕ αποτελεί, όπως εν προκειμένω, τη βάση προσφυγής για την ακύρωση πράξης που εκδόθηκε από θεσμικό όργανο της Ένωσης βάσει του άρθρου 7 ΣΕΕ, το άρθρο 263 ΣΛΕΕ δεν μπορεί να εφαρμόζεται ανεξάρτητα από το άρθρο 269 ΣΛΕΕ, αλλ' αντιθέτως, πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα του τελευταίου αυτού άρθρου.
- 53 Επισημαίνεται συναφώς ότι το άρθρο 269 ΣΛΕΕ εξαρτά τις προσφυγές ακυρώσεως κατά των πράξεων που εκδίδονται από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο βάσει του άρθρου 7 ΣΕΕ από ορισμένες ειδικές προϋποθέσεις, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η ιδιαίτερη φύση της διαδικασίας που θεσπίζει η τελευταία αυτή διάταξη. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 269, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, μόνον το κράτος μέλος το οποίο αφορά η διαδικασία αυτή έχει δικαίωμα να ασκήσει τέτοια προσφυγή και οι λόγοι που μπορούν να προβληθούν προς στήριξη της προσφυγής αυτής περιορίζονται αποκλειστικά στις αιτιάσεις που αφορούν παράβαση των διαδικαστικών επιταγών του άρθρου 7 ΣΕΕ.
- 54 Αν όμως γινόταν δεκτό ότι, βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, προσφυγή ακυρώσεως κατά αιτιολογημένης πρότασης του Κοινοβουλίου η οποία έχει εκδοθεί βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ, μπορεί να ασκηθεί και από άλλον προσφεύγοντα, πέραν του κράτους μέλους το οποίο αφορά η πρόταση, καθώς και ότι, προς στήριξη της προσφυγής αυτής, μπορεί να προβληθεί οποιοσδήποτε από τους λόγους ακυρώσεως που μνημονεύονται στο άρθρο 263, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, οι ειδικές προϋποθέσεις του άρθρου 269 ΣΛΕΕ, στις οποίες υπόκειται η άσκηση προσφυγής για την ακύρωση της διαπίστωσης του Συμβουλίου βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ, στην οποία μπορεί να οδηγήσει η ως άνω πρόταση, θα στερούνταν σε μεγάλο βαθμό την πρακτική τους αποτελεσματικότητα.
- 55 Συνεπώς, αν μια τέτοια αιτιολογημένη πρόταση του Κοινοβουλίου ακυρωνόταν μετά από αίτημα ενός τέτοιου προσφεύγοντος, το Συμβούλιο θα στερείτο της δυνατότητας να διαπιστώσει την ύπαρξη σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης των αξιών της Ένωσης, μολονότι, σύμφωνα με το άρθρο 269, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ο συγκεκριμένος προσφεύγων δεν μπορεί να επιδιώξει την ακύρωση της διαπίστωσης αυτής.
- 56 Ομοίως, αν η πρόταση ακυρωνόταν επί τη βάση λόγου διαφορετικού από εκείνους του άρθρου 269 ΣΛΕΕ, το Συμβούλιο θα στερείτο εξίσου της δυνατότητας να διαπιστώσει την ύπαρξη τέτοιου κινδύνου, μολονότι, σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο 269, δεν μπορεί να προβληθεί τέτοιος λόγος για την ακύρωση της διαπίστωσης αυτής.
- 57 Αντιθέτως, η δυνατότητα του κράτους μέλους το οποίο αφορά μια αιτιολογημένη πρόταση του Κοινοβουλίου εκδοθείσα βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ, να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως κατά της πρότασης αυτής εντός προθεσμίας δύο μηνών από τη δημοσίευσή της, όπως προβλέπεται από το άρθρο 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, δεν θίγει την πρακτική αποτελεσματικότητα των ειδικών διατάξεων στις οποίες υπόκειται, σύμφωνα με το άρθρο 269 ΣΛΕΕ, η προσφυγή για την ακύρωση της διαπίστωσης στην οποία προβαίνει το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ.
- 58 Επομένως, μολονότι, κατά το άρθρο 269, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, η προσφυγή ακυρώσεως κατά της διαπίστωσης αυτής πρέπει να ασκείται εντός προθεσμίας ενός μηνός από την έκδοσή της, η απαίτηση να μειωθεί αντίστοιχα και η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής ακυρώσεως κατά αιτιολογημένης πρότασης του Κοινοβουλίου που εκδόθηκε βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ θα υπερέβαινε το αναγκαίο μέτρο για τη διαφύλαξη της πρακτικής αποτελεσματικότητας του εν λόγω άρθρου 269.

- 59 Από τις εκτιμήσεις που εκτίθενται στις σκέψεις 54 έως 58 της παρούσας απόφασης προκύπτει ότι προσφυγή ακυρώσεως, δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, κατά αιτιολογημένης πρότασης που εκδόθηκε από το Κοινοβούλιο βάσει του άρθρου 7 ΣΕΕ, μπορεί να ασκηθεί μόνον από το κράτος μέλος το οποίο αφορά η πρόταση εντός προθεσμίας δύο μηνών από την έκδοσή της. Επιπλέον, οι λόγοι ακυρώσεως που προβάλλονται προς στήριξη μιας τέτοιας προσφυγής μπορούν να αφορούν μόνον παράβαση των διαδικαστικών επιταγών του άρθρου 7 ΣΕΕ.
- 60 Εν προκειμένω, το κράτος μέλος στο οποίο αναφέρεται η προσβαλλόμενο ψήφισμα είναι η Ουγγαρία. Επιπλέον, η προσφυγή του εν λόγω κράτους μέλους ασκήθηκε εντός της προθεσμίας του άρθρου 263, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.
- 61 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι η υπό κρίση προσφυγή ακυρώσεως είναι παραδεκτή, υπό την επιφύλαξη του κατά πόσον το Δικαστήριο μπορεί να εξετάσει όλους τους λόγους που προβάλλονται προς στήριξή της.

Επί των λόγων που προβάλλονται με την προσφυγή

- 62 Προς στήριξη της προσφυγής της, η Ουγγαρία προβάλλει τέσσερις λόγους ακυρώσεως. Με τον πρώτο λόγο προβάλλει παράβαση του άρθρου 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ και του άρθρου 178, παράγραφος 3, του Κανονισμού. Με τον δεύτερο λόγο προβάλλει παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου. Με τον τρίτο λόγο ακυρώσεως, η Ουγγαρία προσάπτει στο Κοινοβούλιο ότι παραβίασε τη δημοκρατική αρχή και την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Με τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως προβάλλει παραβίαση των αρχών της καλόπιστης συνεργασίας, της καλόπιστης συνεργασίας μεταξύ των θεσμικών οργάνων, της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου.
- 63 Λόγω της συνάφειάς τους, πρέπει κατ' αρχάς να εξεταστούν από κοινού ο πρώτος και ο τρίτος λόγος ακυρώσεως που προβάλλονται με την προσφυγή.

Επί του πρώτου και του τρίτου λόγου ακυρώσεως, με τους οποίους προβάλλεται παράβαση του άρθρου 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ και του άρθρου 178, παράγραφος 3, του Κανονισμού, καθώς και παραβίαση της δημοκρατικής αρχής και της αρχής της ίσης μεταχείρισης

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 64 Με τον πρώτο λόγο ακυρώσεως, η Ουγγαρία υποστηρίζει ότι το Κοινοβούλιο κακώς απέκλεισε τις περιπτώσεις αποχής από τον υπολογισμό των ψηφισάντων για την έγκριση του προσβαλλόμενου ψηφίσματος.
- 65 Κατά το εν λόγω κράτος μέλος, η απαίτηση του άρθρου 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ περί ειδικής πλειοψηφίας για την έκδοση από το Κοινοβούλιο αιτιολογημένης πρότασης βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ μαρτυρεί τη βαρύνουσα σημασία της πράξης αυτής. Η ερμηνεία της εν λόγω διάταξης της Συνθήκης ΛΕΕ υπό την έννοια ότι οι απέχοντες πρέπει να προσμετρώνται στους ψηφισάντες, με αποτέλεσμα να απαιτείται μεγαλύτερος αριθμός θετικών ψήφων για την έκδοση της πράξης, καθιστά ακριβώς αντιληπτό το μέγεθος της σημασίας αυτής.

- 66 Το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 354 ΣΛΕΕ συνηγορεί επίσης υπέρ αυτής της ερμηνείας. Ειδικότερα, από το πρώτο εδάφιο του άρθρου αυτού προκύπτει ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ, προκειμένου να διαπιστωθεί αν επιτυγχάνεται η πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων των μελών του Συμβουλίου, πρέπει να συνυπολογίζονται οι ψήφοι όλων των κρατών μελών, πλην του κράτους μέλους το οποίο αφορά η διαδικασία, ανεξαρτήτως του αν πρόκειται για θετική ή για αρνητική ψήφο ή για αποχή.
- 67 Εξάλλου, επιβάλλοντας πλειοψηφία των δύο τρίτων των ψηφισάντων, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία των μελών του Κοινοβουλίου, το άρθρο 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ προβλέπει ειδική πλειοψηφία, κατά την έννοια της τελευταίας περιόδου του άρθρου 178, παράγραφος 3, του Κανονισμού. Από την τελευταία αυτή διάταξη, όμως, προκύπτει ότι, αν οι Συνθήκες προβλέπουν ειδική πλειοψηφία, πρέπει να προσμετρώνται στους ψηφίσαντες τόσο αυτοί που υπερψήφισαν ή καταψήφισαν την πρόταση που τίθεται σε ψηφοφορία όσο και αυτοί που απείχαν.
- 68 Αντιθέτως, το ίδιο το γράμμα της εν λόγω διάταξης του Κανονισμού δεν επιτρέπει να ερμηνευθεί η εξαίρεση που αυτή προβλέπει σε περίπτωση ειδικής πλειοψηφίας την οποία επιβάλλουν οι Συνθήκες υπό την έννοια ότι εφαρμόζεται μόνο για τον υπολογισμό της πλειοψηφίας των μελών του Κοινοβουλίου. Ειδικότερα, η εν λόγω διάταξη διακρίνει σαφέστατα μεταξύ της περίπτωσης στην οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη μόνον οι ψήφοι υπέρ και κατά του κειμένου για τον υπολογισμό του αριθμού των ψηφισάντων και των περιπτώσεων στις οποίες το κείμενο αυτό μπορεί να υιοθετηθεί εγκύρως μόνο με ειδική πλειοψηφία προβλεπόμενη από τις Συνθήκες.
- 69 Κατά τα λοιπά, στην ολομέλεια του Κοινοβουλίου οι βουλευτές εκφράζουν την ψήφο τους επιλέγοντας μεταξύ των πλήκτρων «υπέρ», «κατά» ή «αποχή». Εξ αυτού προκύπτει σαφώς ότι η αποχή αποτελεί μία από τις μορφές έκφρασης σε μια ψηφοφορία.
- 70 Η Δημοκρατία της Πολωνίας υποστηρίζει ότι το άρθρο 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ πρέπει, υπό το πρίσμα του πρώτου εδαφίου της διάταξης αυτής, να ερμηνευθεί ως υποχρέωση να προσμετρώνται οι απέχοντες στους ψηφίσαντες. Ειδικότερα, η αναφορά, στο άρθρο 354, πρώτο εδάφιο, τελευταία περίοδος, ΣΛΕΕ ότι στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο οι αποχές δεν λαμβάνονται υπόψη συνιστά εξαίρεση από τον κανόνα και, ως εκ τούτου, η απουσία αντίστοιχης αναφοράς στο άρθρο 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ αποδεικνύει *a contrario* ότι οι αποχές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν το Κοινοβούλιο αποφαινεται για τους σκοπούς του άρθρου 7 ΣΕΕ.
- 71 Επιπλέον, κατά το ίδιο κράτος μέλος πάντοτε, θα ήταν παράλογη η παραδοχή ότι το τελευταίο τμήμα του άρθρου 178, παράγραφος 3, του Κανονισμού εισήχθη προκειμένου να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι, στις περιπτώσεις που οι Συνθήκες προβλέπουν ειδική πλειοψηφία, η απλή πλειοψηφία δεν αρκεί για την έκδοση απόφασης, λαμβανομένου υπόψη του γράμματος του άρθρου 83, παράγραφος 3, του εν λόγω Κανονισμού, το οποίο παραπέμπει ρητώς στην πλειοψηφία που προβλέπεται από το άρθρο 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Τέλος, το εν λόγω κράτος μέλος υπογραμμίζει ότι το άρθρο 180 του Κανονισμού προβλέπει ρητώς τη δυνατότητα αποχής.
- 72 Το Κοινοβούλιο ισχυρίζεται ότι, καίτοι το άρθρο 354 ΣΛΕΕ δεν διευκρινίζει αν οι απέχοντες πρέπει να προσμετρώνται στους ψηφίσαντες, η διάταξη αυτή παρέχει στο ίδιο την ευχέρεια να ρυθμίσει το ζήτημα αυτό με τον Κανονισμό του. Από το άρθρο 178, παράγραφος 3, του εν λόγω Κανονισμού προκύπτει ότι οι αποχές δεν έπρεπε να ληφθούν υπόψη εν προκειμένω, καθόσον η εξαίρεση που εισάγεται στο τέλος της διάταξης αποσκοπεί αποκλειστικά στην παρέκκλιση από την αρχή του άρθρου 231, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, σύμφωνα με την οποία επιτυγχάνεται

πλειοψηφία αν οι θετικές ψήφοι είναι περισσότερες από τις αρνητικές, και πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι οι ψήφοι υπέρ του προς υιοθέτηση κειμένου πρέπει να καλύπτουν και την πλειοψηφία των μελών του Κοινοβουλίου.

- 73 Με τον τρίτο λόγο ακυρώσεως, η Ουγγαρία υποστηρίζει, αφενός, ότι το άρθρο 354 ΣΛΕΕ και το άρθρο 178, παράγραφος 3, του Κανονισμού έπρεπε να ερμηνευθούν υπό το πρίσμα της δημοκρατικής αρχής, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, και να επιβάλουν τον συνυπολογισμό όσων απέχουν στους ψηφίσαντες, ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η καλύτερη διασφάλιση των δημοκρατικών αξιών της Ένωσης με τη διασφάλιση πλήρους λαϊκής αντιπροσώπευσης.
- 74 Αντιθέτως, κατά την ίδια, ο τρόπος με τον οποίον το Κοινοβούλιο υπολόγισε εν προκειμένω τους ψηφίσαντες καθιστά κενή περιεχομένου την αποχή από την ψηφοφορία ως επιλογή ψήφου. Τα μέλη του Κοινοβουλίου στερήθηκαν μέρος των δυνατοτήτων που απορρέουν από την άσκηση των καθηκόντων τους, χωρίς ο περιορισμός αυτός να στηρίζεται σε θεμιτό σκοπό.
- 75 Αφετέρου, η προκριθείσα από το Κοινοβούλιο ερμηνεία του άρθρου 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ και του Κανονισμού συνεπάγεται άνιση μεταχείριση των μελών του Κοινοβουλίου που απείχαν κατά την ψηφοφορία επί του επίμαχου ψηφίσματος σε σχέση με τα μέλη που ψήφισαν επ' αυτού, η οποία δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από κανέναν θεμιτό σκοπό.
- 76 Το Κοινοβούλιο εκτιμά ότι η Ουγγαρία τροποποίησε το νόημα του τρίτου λόγου ακυρώσεως με το υπόμνημα απαντήσεως, υποστηρίζοντας σε αυτό ότι το Κοινοβούλιο παρέβη το άρθρο 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ και το άρθρο 178, παράγραφος 3, του Κανονισμού. Το επιχείρημα αυτό δεν είναι, κατά το Κοινοβούλιο, κατανοητό και, κατά συνέπεια, είναι απαράδεκτο. Εν πάση περιπτώσει, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως που προβάλλει η Ουγγαρία είναι αβάσιμος.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 77 Επισημαίνεται εκ προοιμίου, πρώτον, ότι το Δικαστήριο δεν μπορεί να αποφανθεί επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως κατά το μέρος που η Ουγγαρία προσάπτει με αυτόν στο Κοινοβούλιο ότι, για την έγκριση του προσβαλλόμενου ψηφίσματος, παρέβη το άρθρο 178, παράγραφος 3, του Κανονισμού. Πράγματι, η διάταξη αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί διαδικαστική επιταγή του άρθρου 7 ΣΕΕ, κατά την έννοια του άρθρου 269 ΣΛΕΕ, σε αντίθεση με εκείνες του άρθρου 354 ΣΛΕΕ, το οποίο μνημονεύεται ρητώς στο άρθρο 7, παράγραφος 5, ΣΕΕ.
- 78 Δεύτερον, όσον αφορά την ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε το Κοινοβούλιο σε σχέση με τον τρίτο λόγο ακυρώσεως, υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 120, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου και τη σχετική νομολογία, το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να προσδιορίζει το αντικείμενο της διαφοράς και να περιλαμβάνει τους προβαλλόμενους λόγους και επιχειρήματα, καθώς και συνοπτική έκθεση αυτών. Οι σχετικές αναφορές πρέπει να είναι αρκούντως σαφείς και ακριβείς, προκειμένου ο καθού να μπορεί να προετοιμάσει την άμυνά του και το Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του. Επομένως, τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται μια προσφυγή πρέπει να προκύπτουν κατά τρόπο συνεπή και κατανοητό από το περιεχόμενο του δικογράφου της προσφυγής αυτό καθεαυτό, τα δε αιτήματα που περιλαμβάνει το δικόγραφο αυτό πρέπει να είναι διατυπωμένα άνευ αμφισημίας, ούτως ώστε να αποκλείεται το ενδεχόμενο είτε να αποφανθεί το Δικαστήριο *ultra petita* είτε να παραλείψει να αποφανθεί επί ορισμένης αιτιάσεως (απόφαση της 16ης Απριλίου 2015, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, C-540/13, EU:C:2015:224, σκέψη 9 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 79 Στην προκειμένη περίπτωση, από το εισαγωγικό δικόγραφο προκύπτει ότι, με τον τρίτο λόγο ακυρώσεως, η Ουγγαρία αμφισβητεί κατ' ουσίαν τη συμφωνία του προσβαλλόμενου ψηφίσματος, μεταξύ άλλων, με το άρθρο 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με τη δημοκρατική αρχή και την αρχή της ίσης μεταχείρισης, για τον λόγο ότι δεν συνυπολογίστηκαν στους ψηφίσαντες όσοι βουλευτές απείχαν.
- 80 Δεδομένου ότι η αιτίαση αυτή προβλήθηκε με το εισαγωγικό δικόγραφο της προσφυγής και άνευ αμφισβητίας, πρέπει να απορριφθεί η ένσταση απαραδέκτου που προβάλλει το Κοινοβούλιο.
- 81 Εξάλλου, στο μέτρο που, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 79 της παρούσας απόφασης, με τον τρίτο λόγο ακυρώσεως, η Ουγγαρία δεν επικαλείται μεμονωμένα την παραβίαση της δημοκρατικής αρχής και της αρχής της ίσης μεταχείρισης, αλλά επιχειρεί να αποδείξει ότι η έγκριση του επίμαχου ψηφίσματος συνιστά παράβαση, μεταξύ άλλων, του διαδικαστικού κανόνα του άρθρου 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ερμηνευόμενου υπό το πρίσμα των αρχών αυτών, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, όπως προκύπτει από τη σκέψη 59 της παρούσας απόφασης.
- 82 Όσον αφορά την ουσία, επισημαίνεται, πρώτον, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, όταν καλείται να λάβει απόφαση βάσει του άρθρου 7 ΣΕΕ, το Κοινοβούλιο αποφασίζει με πλειοψηφία των δύο τρίτων των ψηφισάντων, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία των μελών που το απαρτίζουν.
- 83 Δεδομένου ότι οι Συνθήκες δεν περιέχουν ορισμό της έννοιας των «ψηφισάντων», η αυτοτελής αυτή έννοια του δικαίου της Ένωσης πρέπει να ερμηνευθεί σύμφωνα με το σύνηθες νόημά της στην καθημερινή γλώσσα, λαμβανομένου πάντως υπόψη του πλαισίου στο οποίο χρησιμοποιείται και των σκοπών που επιδιώκονται με τη ρύθμιση στην οποία εντάσσεται (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 23ης Απριλίου 2020, Associazione Advocatura per i diritti LGBTI, C-507/18, EU:C:2020:289, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 84 Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 128 έως 130 των προτάσεών του, η έννοια των «ψηφισάντων», κατά το σύνηθες νόημά της, περιλαμβάνει μόνον τους εκφρασθέντες με θετική ή αρνητική ψήφο επί ορισμένης πρότασης. Δεδομένου ότι η αποχή, κατά το σύνηθες νόημά της, πρέπει να γίνει αντιληπτή ως άρνηση τοποθέτησης επί ορισμένης πρότασης, οι απέχοντες δεν μπορεί να εξομοιωθούν με τους «ψηφισάντες».
- 85 Τούτου δοθέντος, υπενθυμίζεται ότι ο κανόνας της πλειοψηφίας του άρθρου 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ περιλαμβάνει διπλή απαίτηση. Συγκεκριμένα, οι πράξεις που εκδίδει το Κοινοβούλιο βάσει του άρθρου 7 ΣΕΕ πρέπει να εξασφαλίζουν, αφενός, τη συμφωνία των δύο τρίτων των ψηφισάντων και, αφετέρου, τη συμφωνία της πλειοψηφίας των μελών του Κοινοβουλίου.
- 86 Επιβάλλοντας να συγκεντρώνουν οι πράξεις που εκδίδει το Κοινοβούλιο βάσει του άρθρου 7 ΣΕΕ την προαναφερθείσα διπλή πλειοψηφία, οι συντάκτες της Συνθήκης ΛΕΕ υπογράμμισαν τη σημασία των πράξεων αυτών τόσο σε πολιτικό όσο και σε συνταγματικό επίπεδο.
- 87 Επομένως, καίτοι δεν είναι δυνατόν, για τους λόγους που εκτέθηκαν στη σκέψη 84 της παρούσας απόφασης, να ληφθούν υπόψη οι αποχές προκειμένου να διαπιστωθεί αν επιτεύχθηκε πλειοψηφία των δύο τρίτων των ψηφισάντων υπέρ της έκδοσης τέτοιας πράξης, οι αποχές αυτές πρέπει, αντιθέτως, να ληφθούν υπόψη προκειμένου να εξακριβωθεί, όπως απαιτεί το άρθρο 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, αν οι ψηφισάντες υπέρ αυτής αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία των μελών που απαρτίζουν το Κοινοβούλιο. Πράγματι, σύμφωνα με τον εν λόγω κανόνα περί πλειοψηφίας, δεν

μπορεί να εκδοθεί αιτιολογημένη πρόταση του Κοινοβουλίου βάσει του άρθρου 7 ΣΕΕ, αν ο αριθμός των μελών που ψήφισαν υπέρ αυτής δεν υπερβαίνει τον υπολειπόμενο αριθμό των μελών του Κοινοβουλίου, ανεξαρτήτως του αν τα μέλη αυτά καταψήφισαν την πρόταση, απείχαν ή απουσίασαν κατά την ψηφοφορία.

- 88 Από τις εκτιμήσεις που εκτίθενται στις σκέψεις 84 έως 87 της παρούσας απόφασης προκύπτει ότι το άρθρο 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι, για τους σκοπούς του άρθρου 7 ΣΕΕ, οι αποχές δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της πλειοψηφίας των δύο τρίτων των ψηφισάντων.
- 89 Το γεγονός ότι, όπως υποστήριξε η Ουγγαρία, οι αποχές λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της πλειοψηφίας των τεσσάρων πέμπτων των μελών του Συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ, δεν ασκεί συναφώς επιρροή. Πράγματι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 87 της παρούσας απόφασης, εγγενές στοιχείο του κανόνα της ψηφοφορίας που επιβάλλει τη συγκέντρωση της πλειοψηφίας των μελών ενός θεσμικού οργάνου είναι να λαμβάνονται υπόψη τα μέλη που απέχουν από την ψηφοφορία, προκειμένου να διαπιστωθεί αν έχει επιτευχθεί η πλειοψηφία των μελών, σε αντίθεση με τον κανόνα της ψηφοφορίας που επιβάλλει τη συγκέντρωση της πλειοψηφίας των ψηφισάντων.
- 90 Το επιχείρημα της Δημοκρατίας της Πολωνίας, το οποίο στηρίζεται στην τελευταία περίοδο του άρθρου 354, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, επίσης δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Καίτοι είναι αληθές ότι η διάταξη αυτή προβλέπει ότι οι αποχές των μελών που είναι παρόντα ή αντιπροσωπεύονται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν εμποδίζουν το τελευταίο να διαπιστώσει ομοφώνως, βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 2, ΣΕΕ, την ύπαρξη σοβαρής και διαρκούς παραβίασης από κράτος μέλος των αξιών στις οποίες βασίζεται η Ένωση, τούτο δεν σημαίνει ότι, επειδή το άρθρο 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, δεν περιέχει ανάλογη διευκρίνιση, οι αποχές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό των δύο τρίτων των ψηφισάντων στο Κοινοβούλιο.
- 91 Επισημαίνεται συναφώς ότι η διευκρίνιση ως προς τις αποχές, η οποία περιέχεται ρητώς στο άρθρο 354, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, καθιστά δυνατή την άρση κάθε αβεβαιότητας όσον αφορά τη σημασία των αποχών των κρατών μελών που είναι παρόντα ή εκπροσωπούνται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για την εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 2, ΣΕΕ.
- 92 Επομένως, προβλέποντας, στο άρθρο 354, πρώτο εδάφιο, τελευταία περίοδος, ΣΛΕΕ, ότι οι αποχές δεν εμποδίζουν το εν λόγω θεσμικό όργανο να εκδώσει τη διαπίστωση του άρθρου 7, παράγραφος 2, ΣΕΕ, οι συντάκτες της Συνθήκης ΛΕΕ θέλησαν να αποκλείσουν ρητώς το ενδεχόμενο η αποχή ενός μόνον από τα κράτη μέλη που είναι παρόντα ή εκπροσωπούνται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, με εξαίρεση το κράτος μέλος το οποίο αφορά η διαδικασία, να εμποδίσει το εν λόγω θεσμικό όργανο να διαπιστώσει την ύπαρξη σοβαρής και διαρκούς παραβίασης από το κράτος μέλος αυτό των αξιών στις οποίες βασίζεται η Ένωση.
- 93 Αντιθέτως, και σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η Δημοκρατία της Πολωνίας, τέτοια διευκρίνιση δεν ήταν αναγκαία στην περίπτωση του άρθρου 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, καθόσον, όπως προκύπτει από τη σκέψη 84 της παρούσας απόφασης, η έννοια των «ψηφισάντων», κατά το σύνηθες νόημά της, συνεπάγεται ότι οι αποχές δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό τους. Επομένως, ακόμη και χωρίς διευκρίνιση όπως αυτή του άρθρου 354, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, κανόνας ο οποίος επιβάλλει ψηφοφορία με πλειοψηφία των ψηφισάντων, όπως το άρθρο 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, πρέπει να θεωρηθεί ότι αποκλείει τον συνυπολογισμό των αποχών.

- 94 Όσον αφορά, δεύτερον, την προβαλλόμενη παράβαση του άρθρου 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ερμηνευόμενου υπό το πρίσμα της δημοκρατικής αρχής και της αρχής της ίσης μεταχείρισης, υπογραμμίζεται ότι οι δύο αυτές αρχές συνιστούν αξίες στις οποίες βασίζεται η Ένωση, σύμφωνα με το άρθρο 2 ΣΕΕ. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 10 ΣΕΕ, η λειτουργία της Ένωσης θεμελιώνεται στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία και το άρθρο 20 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατοχυρώνει την αρχή της ίσης μεταχείρισης.
- 95 Όσον αφορά, αφενός, τη δημοκρατική αρχή, υπενθυμίζεται ότι η πολιτική και συνταγματική σημασία μιας αιτιολογημένης πρότασης βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, ΣΕΕ, όπως είναι το προσβαλλόμενο ψήφισμα, αποτυπώνεται στη διπλή πλειοψηφία που απαιτείται από το άρθρο 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ για την έκδοσή της.
- 96 Επιπλέον, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η Ουγγαρία, τα μέλη του Κοινοβουλίου που επιθυμούσαν να ασκήσουν τις προνομίες τους απέχοντας από την ψηφοφορία επί του προσβαλλόμενου ψηφίσματος δεν στερήθηκαν τη δυνατότητα αυτή, καθώς οι αποχές ελήφθησαν υπόψη ως τέτοιες, προκειμένου να διαπιστωθεί αν η πλειοψηφία των μελών που απαρτίζουν το Κοινοβούλιο έδωσε θετική ψήφο. Εξάλλου, τα μέλη του Κοινοβουλίου που αποφάσισαν να απόσχουν κατά την ψηφοφορία ενήργησαν εν γνώσει της κατάστασης, καθώς δεν αμφισβητείται ότι είχαν προηγουμένως ενημερωθεί για το ότι οι απέχοντες δεν επρόκειτο να συνυπολογιστούν στους ψηφισάντες.
- 97 Επομένως, ο αποκλεισμός των απεχόντων από τον υπολογισμό των ψηφισάντων, κατά την έννοια του άρθρου 354 ΣΛΕΕ, δεν είναι αντίθετος προς τη δημοκρατική αρχή.
- 98 Όσον αφορά, αφετέρου, την αρχή της ίσης μεταχείρισης, της οποίας την παραβίαση προβάλλει επίσης η Ουγγαρία, υπενθυμίζεται ότι η αρχή αυτή επιβάλλει να μην αντιμετωπίζονται διαφορετικά παρόμοιες καταστάσεις και να μην αντιμετωπίζονται κατά τον ίδιο τρόπο διαφορετικές καταστάσεις, εκτός αν η αντιμετώπιση αυτή δικαιολογείται αντικειμενικά (πρβλ. αποφάσεις της 16ης Σεπτεμβρίου 2010, Χατζή, C-149/10, EU:C:2010:534, σκέψη 64, και της 8ης Σεπτεμβρίου 2020, Επιτροπή και Συμβούλιο κατά Carreras Sequeros κ.λπ., C-119/19 P και C-126/19 P, EU:C:2020:676, σκέψη 137).
- 99 Στην προκειμένη περίπτωση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι όλα τα μέλη του Κοινοβουλίου διέθεταν τις ίδιες επιλογές κατά την ψηφοφορία επί του προσβαλλόμενου ψηφίσματος, ήτοι να δώσουν θετική ή αρνητική ψήφο για την έγκριση του ψηφίσματος αυτού ή και να απόσχουν από την ψηφοφορία και ότι, κατά τον χρόνο της ψηφοφορίας, είχαν πλήρη επίγνωση των συνεπειών της σχετικής επιλογής και, ειδικότερα, του ότι οι αποχές, σε αντίθεση με τις ψήφους υπέρ ή κατά του εν λόγω ψηφίσματος, δεν επρόκειτο να ληφθούν υπόψη κατά τον υπολογισμό των ψηφισάντων. Ως εκ τούτου, και λαμβανομένων υπόψη των όσων επισημάνθηκαν στη σκέψη 84 της παρούσας απόφασης, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι βουλευτές που επέλεξαν να απέχουν στην περίπτωση αυτή βρίσκονται σε κατάσταση που μπορεί να συγκριθεί αντικειμενικά με εκείνη των βουλευτών που ψήφισαν υπέρ ή κατά της έγκρισης, στο πλαίσιο του υπολογισμού των ψηφισάντων κατά την έννοια του άρθρου 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.
- 100 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι το Κοινοβούλιο δεν παρέβη το άρθρο 354, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της δημοκρατικής αρχής και της αρχής της ίσης μεταχείρισης, μη συνυπολογίζοντας τους απέχοντες στους ψηφισάντες κατά την έγκριση του προσβαλλόμενου ψηφίσματος.
- 101 Επομένως, ο πρώτος και ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν.

Επί του δεύτερου και του τέταρτου λόγου ακυρώσεως, με τους οποίους προβάλλεται παράβαση του άρθρου 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, καθώς και παραβίαση των αρχών της καλόπιστης συνεργασίας μεταξύ των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 102 Με τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, η Ουγγαρία υποστηρίζει ότι το προσβαλλόμενο ψήφισμα παραβιάζει την αρχή της ασφάλειας δικαίου, διότι εγκρίθηκε χωρίς το Κοινοβούλιο να έχει προηγουμένως άρει, με ερώτημά του προς την επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων, την αβεβαιότητα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 178, παράγραφος 3, του Κανονισμού.
- 103 Κατά την ίδια, καίτοι το άρθρο 226 του Κανονισμού αναγνωρίζει στον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου την ευχέρεια να αποφασίσει την παραπομπή του ζητήματος στην επιτροπή αυτή, γεγονός παραμένει ότι η εν λόγω επιτροπή δεν μπορεί να στερείται τις αρμοδιότητές της, με το να επιτρέπεται η λήψη μέτρου βάσει κανόνα του οποίου η ερμηνεία είναι αμφίβολη.
- 104 Επιπλέον, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο η επιτροπή συνταγματικών υποθέσεων να ερμηνεύσει στο μέλλον διαφορετικά τον Κανονισμό και να θέσει *a posteriori* εν αμφιβόλω το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας επί του προσβαλλόμενου ψηφίσματος, οπότε θα δημιουργείτο αβεβαιότητα.
- 105 Το Κοινοβούλιο θεωρεί τον λόγο αυτόν προδήλως απαράδεκτο και, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμο.
- 106 Με τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως, η Ουγγαρία υποστηρίζει ότι το προσβαλλόμενο ψήφισμα είναι αντίθετο προς το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, καθώς και προς τις αρχές της καλόπιστης συνεργασίας μεταξύ των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου. Το εν λόγω κράτος μέλος υποστηρίζει συναφώς ότι, για την έγκριση του ψηφίσματος αυτού, το Κοινοβούλιο στηρίχθηκε εσφαλμένως σε διαδικασίες για παραβίαση του δικαίου της Ένωσης τις οποίες η Επιτροπή είχε περατώσει ή ως προς τις οποίες το εν λόγω κράτος μέλος και η Επιτροπή κίνησαν διαδικασία διαλόγου. Επιπλέον, η Ουγγαρία επισημαίνει ότι, παρά την ύπαρξη τέτοιων διαδικασιών, η Επιτροπή δεν έκρινε ότι ήταν δικαιολογημένη η κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 7 ΣΕΕ, γεγονός που αποκλείει τη δυνατότητα να στηριχθεί το προσβαλλόμενο ψήφισμα στις ως άνω διαδικασίες λόγω παραβίασης.
- 107 Το Κοινοβούλιο αμφισβητεί το παραδεκτό του λόγου αυτού και τον θεωρεί, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμο.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 108 Από τη σκέψη 59 της παρούσας απόφασης προκύπτει ότι το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί επί της νομιμότητας του προσβαλλόμενου ψηφίσματος μόνον όσον αφορά την τήρηση των διαδικαστικών επιταγών που προβλέπονται από το άρθρο 7 ΣΕΕ.
- 109 Ωστόσο, με τον δεύτερο και τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως, η Ουγγαρία δεν προβάλλει παράβαση καμιάς από αυτές τις διαδικαστικές επιταγές.
- 110 Επομένως, ο δεύτερος και ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν.

- 111 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 112 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Ουγγαρία ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα του Κοινοβουλίου.
- 113 Κατά το άρθρο 140, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, η Δημοκρατία της Πολωνίας φέρει τα δικαστικά της έξοδα ως παρεμβαίνουσα στη δίκη.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Η Ουγγαρία φέρει, πέραν των δικαστικών της εξόδων, και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

3) Η Δημοκρατία της Πολωνίας φέρει τα δικαστικά της έξοδα.

(υπογραφές)